

Άγιος Γεράσιμος ο εν Κεφαλληνία, φορέας ζωής αιωνίου

Ορθοδοξία / Αγιολογία

Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Μεταλληνός, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών (+2019)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2jvH6An>]

Παράλληλα όμως η παρουσία του στην Κεφαλλονιά συνέδεε το λαό της με τον υπόλοιπο Ελληνισμό, που ευκολότερα μπορούσε να σώσει την παράδοση και το φρόνημά του κάτω από την Τουρκιά, απ' όσο στα βενετοκρατούμενα Εφτάνησα. Συντηρεί έτσι ο Άγιος τη διασύνδεση με την υπόλοιπη Ρωμηοσύνη, στα όρια της ποιμαντικής του δραστηριότητας. Η πνευματική σκυτάλη, που έφερε μαζί του από το Μωριά και τους άλλους τόπους της ελληνορθόδοξης Ρωμηοσύνης, δόθηκε από τον Άγιο σε άξιους συνεχιστές: π.χ. στον Άγιο Διονύσιο (Σιγούρο), για να περάσει μετά στα χέρια τόσων άλλων στα κατοπινά χρόνια.

3. Ποιά ήταν όμως συγκεκριμένα τα στοιχεία της παράδοσης του Αγίου Γερασίμου; α) Εκκλησιαστική ζωή ως πορεία θεώσεως. Γι' αυτό ιδρύει Μοναστήρι - πνευματικό δηλαδή θεραπευτήριο, όπου θα μπορεί ο «εμπεσών εις τους ληστές» άνθρωπος (Λουκ. 10, 36) να βρει την εν Χριστώ αποκατάστασή του, για να γίνει «πλησίον» και «αδελφός» των άλλων, συνάνθρωπος και συνεργάτης, β) Αυτό σημαίνει καταξίωση του ατόμου σε πρόσωπο, σε κοινωνικό - δηλαδή πολιτικό (με την αριστοτελική αρχική σημασία) - όν, μέσα στην κοινωνία της αγάπης. Εδώ φαίνεται κυρίως η μεγάλη προσφορά του Αγ. Γερασίμου. Με το Μοναστήρι του όρθωσε ένα φραγμό απέναντι στο φράγκικο κοινωνικό «μοντέλο» και κρατούσε ζωντανή στον επτανησιακό Λαό την πατερική κοινωνικότητα, γ) Προσφέρει όμως ταυτόχρονα το πλαίσιο για τη διάσωση και δυνατότητα πραγμάτωσης αυτής της παράδοσης: τον πνευματικό αγώνα στα όρια της άσκησης, που δεν αφορούσε μόνο τις μοναχές του Μοναστηριού του, αλλά και όλους εκείνους, που στο Μοναστήρι του ζητούσαν πνευματική καθοδήγηση και ενίσχυση στον καθημερινό τους αγώνα. Γιατί μια ζωή σαν αυτή, που ζούσε και κήρυττε ο Άγ. Γεράσιμος, μόνο μέσα στη Χάρη του Θεού είναι κατορθωτή και δεν υπάρχει άλλο άνοιγμα στη Χάρη από την κάθαρση και άσκηση. Κοινωνικότητα χωρίς πνευματικότητα είναι αδύνατη, όπως και κοινοκτημοσύνη χωρίς το χάρισμα της αυτοπαραίτησης από κάθε απαίτηση υλική, της ακτημοσύνης. Διαφορετικά κάθε λόγος για ισότητα και δικαιοσύνη καταντά φλύαρη συνθηματολογία.

4. Έτσι κατανοείται και η κοινωνική προσφορά του Αγίου. Η Μονή του έγινε το επίκεντρο της κεφαλλονίτικης ζωής και εστία λαϊκού αναβαπτισμού, πνευματικού

και κοινωνικού. Ο Άγιος συνέχισε ακόμη τη ρωμαϊκή παράδοση, που είχε τις Μονές κιβωτούς πνευματικές και παιδευτικές για την ισόρροπη ανάπτυξη όλου του ανθρώπου, μέσα στη θεία και την ανθρώπινη σοφία. Το έργο του Αγίου Γερασίμου έβαινε παράλληλα με εκείνο των μεγάλων μοναχών και κληρικών της υπόλοιπης Ελλάδας, του Ευγενίου Γιαννούλη, του Αναστασίου Γορδίου, του Κοσμά Αιτωλού κ.ά. Με αυτή την «πολιτεία» (ζωή και κοινωνική δραστηριότητα) ήταν ο Άγιος ζωντανή και ασίγαστη αντίδραση απέναντι στο ξένο και το ξενόδουλο στοιχείο, σιωπηρή αλλά δυναμική επανάσταση και άμυνα στην απειλητική αλλοτρίωση.

5. Αυτός, είναι ο λόγος που, κατά την ταπεινή μου γνώμη, μένει και σήμερα ο Άγιος Γεράσιμος επίκεντρο της Κεφαλλονίτικης ζωής. Ακόμη και όσοι για διάφορους λόγους μένουν στο περιθώριο της εκκλησιαστικής ζωής δεν παραλείπουν σε «ειδικές» περιπτώσεις να δείχνουν με τον τρόπο τους το ενδιαφέρον τους για τον Άγιο τους. Ο Άγιος Γεράσιμος παραμένει ο «Θησαυρός» της Κεφαλλονιάς και το σημαντικότερο στοιχείο της πνευματικής και πολιτιστικής παράδοσής της.

Αυτό που βαρύνει όμως στη συνείδηση του Λαού σχετικά με τον Άγιο, είναι η αφθαρσία του λειψάνου του, στοιχείο της χαριτώσεως και θεώσεώς του - και η θαυματουργική του δύναμη, χάρισμα που του έδωσε η ενοικούσα μέσα του Αγιοτριαδική Αγάπη. Τα στοιχεία όμως αυτά τι άλλο αποτελούν παρά φανέρωση και επιβεβαίωση της γνησιότητας της παράδοσής του; Έξω από την παράδοση αυτή - ας μην το ξεχνάμε - χάνει ο Άγιος κάθε σημασία και δεν μπορεί να λειτουργήσει στην πολιτιστική και πνευματική συνέχειά μας. Γίνεται για μας «μουσειακό» είδος, άψυχο και ανενεργό. Αλλά κάτι τέτοιο ο Άγιός μας δεν είναι! Γιατί είναι φορέας ζωής αιωνίου και κατά χάριν χορηγός ζωής. Η παράδοση του Αγίου Γερασίμου είναι τρόπος ζωής, που μένει οπωσδήποτε ξένος σε οποιον α priori τον απορρίπτει, έστω και αν φανατικά «υπερασπίζει» τον Άγιο και την «πολιτιστική» του σημασία. Ο Άγιος Γεράσιμος συνδέεται - πράγματι - με την ιστορία της Κεφαλλονιάς και τη ζωή της, στα μέτρα όμως που καθορίζει η παράδοσή του, μέσα στην οποία έγινε αυτό που έγινε. Είναι η ελληνορθόδοξη παράδοση της Ρωμανίας - Βυζαντίου, αναιρετική της Τουρκίας και της Φραγκιάς και έλεγχος, αλλά και δείκτης, της δικής μας (όχι σπάνια ξενότροπης) πορείας.

Πηγή: Τεύχος Α', σελ. 23-26, Πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Λ. Μεταλληνού «Μικρά Ιστορικά», Πρώτη έκδοση, Λευκωσία 1988 Γ.Δ. Μεταλληνός, Πίνδου 11, 15451 Αθήνα και Πολιτιστικός Όμιλος «Οι ρίζες», Τ.Κ. 3215 — Λεμεσός

<http://bit.ly/2jf5KXG>